

De centripetale kracht van moeder Mathilda

Volgens Javier Marías heb je schrijvers die werken met een routekaart en schrijvers die dwalen met een kompas. Álvaro Pombo (1939) lijkt het prototype van een kompasschrijver, als je af mag gaan op zijn associatieve stijl. Hij redeneert en filosofeert meer dan hij een verhaal vertelt.

Zo ook in *Het fortuin van Matilda Turpin*, waarmee hij in 2006 de Premio Planeta won. Na de vroegtijdige dood van zijn vrouw Matilda trekt hoogleraar filosofie Juan Campos zich terug in hun buitenverblijf in Noord-Spanje. Wanneer de resterende gezinsleden elkaar daar treffen, wordt Matilda's centripetale kracht node gemist.

Iedereen is uit balans: de narcistische Juan, de rancuneuze zoon Fernando, de dweperige schoondochter Angélica. En niet te vergeten het trouwe echtpaar Antonio en Emilia, die jarenlang onder hetzelfde dak woonden om de praktische zorgen van het gezin voor hun rekening te nemen. Samen met Matilda en Juan vormden ze een 'viermotorig vehikel'. In de nieuwe situatie komt een amalgaam van emoties naar boven die zich tijdens Matilda's regime gedeisd hielden onder het oppervlak van het routineuze samenleven. Bij Antonio en Emi-

lia overheersen verbijstering en verslagenheid. Bij Juan, Fernando en Angélica voert wrok de boventoon. Cynisch genoeg worden met name Antonio en Emilia het slachtoffer van het post-Matilda tijdperk. De overige leden van haar hofhouding – die een stuk minder sympathiek zijn – lijken er na de nodige onverkwikkelijke ontwikkelingen uiteindelijk bovenop te komen.

Belangrijker dan deze plot is het psychologische, filosofische en literaire denken waar toe de gebeurtenissen aanleiding geven. Dit denken is uitgesproken highbrow. Soms werkt dit contrast, en krijgt de strijd tussen natuur en cultuur in ons intrigerend gestalte. Maar de dialectiek tussen hoog en laag is óók Pombo's zwakte: 'Het geen-kinderen-hebben belichaamt voor dit stel (...) zoiets als een originele roeping: meer nog: als een *touch of glass* waarvan de *esse* gelegen is in zijn *percipi*.'

Maarten Steenmeijer

Het fortuin van Matilda Turpin

Álvaro Pombo

Uit het Spaans vertaald door Frans Oosterholt

Menken Kasander & Wigman;

463 pagina's; € 29,50

ISBN 978 90 7462 264 6